

14.06.2016

Sotep/12

§ 160

Kolmen psykiatrisen päiväsairaalan muuttaminen intensiiviseksi avohoidoksi

HEL 2016-005493 T 06 00 00

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Jäsen Anna Vuorjoki pyysi asian pöydälle.

Esittelijä

va. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, vs. psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää muuttaa psykiatria- ja päihdepalvelujen idän, lännen ja pohjoisen psykiatriset päiväsairaalat psykiatrian poliklinikoiden intensiivisen avohoidon työryhmiksi ja lopettaa samalla 51 päiväsairaalapaikkaa 1.8.2016 alkaen.

Esittelijän perustelut

Osana Helsingin kaupungin psykiatrista erikoissairaanhoidoa psykiatria- ja päihdepalveluilla on viisi (5) osavuorokautista psykiatrista hoitoa tarjoavaa päiväsairaala: neljä (4) päiväsairaala alueellisissa psykiatria- ja päihdekeskuksissa ja yksi (1) akuutti päiväosasto Auroran sairaalassa. Potilaspaiikkoja näissä on yhteensä 82.

Alueellisten psykiatria- ja päihdekeskusten neljän (4) päiväsairaalan toiminta poikkeaa Auroran sairaalan akuutin päiväosaston toiminnasta, jossa hoitajaksot ovat lyhyitä ja akuuttiluonteisia. Seuraavassa käsitellään muutosesityksen kohteena olevia psykiatria- ja päihdekeskuksissa toimivia päiväsairaaloita.

Psykiatrinen päiväsairaalahoido alueellisissa psykiatria- ja päihdekeskuksissa

Alueellisissa psykiatria- ja päihdekeskuksissa päiväsairaalahoitoa tarjotaan ensisijassa mielialahäiriöpotilaille ja hoitoon hakeudutaan lähetellä silloin, kun muu avohoidon hoito on riittämätöntä, mutta ei ole kuitenkaan varsinaista kokovuorokausiosastohoidon tarvetta. Hoidon soveltuvuutta ja potilaan motivaatiota on arvioitu ennen hoitajakson aloittamista erillisellä haastattelulla tai tutustumiskäynnillä. Jonotusaika päiväsairaalahoittoon on vaihdellut alueittain 2 vrk–2 kk välillä.

Keskimääräinen päiväsairaalahoidon pituus on ollut noin kaksi (2) kuukautta. Päiväsairaaloissa toteutettava moniammatillinen tutkimus ja hoito on perustunut potilaan hoito- ja kuntoutumissuunnitelman mukaisesti mm. yhteisön ja vertaisten tukeen, erilaisiin ryhmämuotoisiin hoitoihin, omahoitajakeskusteluihin, perhe- ja verkostotapaamisiin sekä kotikäynteihin. Keskeistä on ollut tukea potilasta kuntoutumiseen, yhteisöllisyyteen, osallisuuteen ja yhteiskuntaan.

Päiväsairaaloiden hoitopäivämaksu on 17,90 e (vuonna 2016), jolla katetaan potilaalle aamiainen, lounas ja päiväkahvi. Potilas vastaa matkaa ja lääkekuluista itse. Psykiatrisen päiväsairaalahoitoon maksetaan mukaan potilaan maksettavaksi tulevaan sosiaali- ja terveydenhuollon maksuille määrättyyn vuotuisen enimmäismäärään, ns. maksukattoon. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen enimmäismäärä on 691 euroa vuonna 2016.

Nykymuotoisen toiminnan ongelmana on, että palvelua pystytään tarjoamaan suhteellisen pienelle määrälle potilaita ja oirekuvaltaan rajatulle potilasryhmälle. Malli on ollut jäykkärakenteinen ja erillinen, mikä on haitannut hoitosuhteiden jatkuvuutta. Myös potilasmaksu on kynnyksenä niille vähävaraisille potilaille, jotka eivät ole oikeutettuja esim. toimeentulotukeen, ja joiden sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut eivät ylitä maksukattoa.

Edellä esitetyistä syistä johtuen psykiatria- ja päihdepalvelut aloitti päiväsairaalahoitoon uudistamisen suunnittelutyön vuonna 2015 erillistyöryhmässä ja päätti tammikuussa 2016 yhtenäisestä intensiivisen psykiatrisen avohoidon toimintamallista osana psykiatria- ja päihdekeskusten polikliinisen toiminnan mielialahäiriölinjaa. Tarkoituksena on, että uusi hoitomalli rakennetaan alkuvaiheessa kolmeen psykiatria- ja päihdekeskukseen: itään, länteen ja pohjoiseen. Suunnitelman tässä vaiheessa etelän päiväsairaalan (Aurora 10) toiminta jää ennalleen ja toimii muutosprosessissa ns. verrokkiosastona.

Intensiivisen psykiatrisen avohoidon työryhmät

Suunnitelmassa intensiivisen psykiatrisen avohoidon työryhmät sijoittuvat hallinnollisesti osaksi psykiatrian poliklinikoita. Uuden toiminnan tavoitteena on lisätä palvelujärjestelmän joustavuutta ja palvelujen saata-

vuotta – psykiatria- ja päihdekeskusten sisällä ei tarvita enää erillisiä lähetteitä ja potilaan hoito voidaan aloittaa tarvittaessa jopa välittömästi ilman jonotusta. Potilaalle maksutonta intensiivistä avohoitoa tarjotaan psykiatrian poliklinikoiden aukioloaikoina: arkisin neljästi viikossa klo 8–16 välillä ja yhtenä arkipäivänä viikossa klo 10–18 välillä. Tulevaisuudessa aukioloaikaa voidaan tarvittaessa jatkaa terveys- ja hyvinvointikeskusten yhteydessä klo 8–20 välille.

Palveluvalikkoa kehitetään paremmin potilaiden tarpeita vastaavaksi monipuolistamalla erityisesti ryhmämuotoisia hoitoja (kognitiiviset terapiasovellukset, psykoedukaatio, luovat terapiamuodot, toiminnalliset ryhmät, yhteisöön ja yhteiskuntaan suuntaava tuki) sekä lisäämällä tuki- ja vertaistoimintaa ja kokemusasiantuntijuuden hyödyntämistä. Hoidon vaikuttavuutta tehostetaan räätälöimällä hoito (intensiivisen avohoidon pituus, käyntien tiheys, hoidon sisältö) kullekin potilaalle erikseen hänen yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti huomioiden myös akuuttihoiton tarve, mihin perinteinen päiväsairaalahoido on voinut vastata heikosti. Hoidon intensiteetti voi yksilöllisesti vaihdella jokapäiväisistä kertaviikkoisiin hoitokäynteihin. Potilaan hoidon jatkuvuutta parannetaan siten, että potilaan hoitava lääkäri ja vastuuhenkilö säilyvät samoina intensiivisen avohoidon aikana. Tavoitteena on, että potilaan hoidon ja kuntoutuksen lähtökohtana on yksi yhteinen hoito- ja palvelusuunnitelma.

Päiväsairaaloimintaa rakenteellisesti ja sisällöllisesti kehittämällä myös palvelun tuottavuutta pystytään lisäämään: erillisistä hoitopaikoista luopuminen mahdollistaa resurssien tehokkaamman ja joustavamman käytön entistä suuremmalle potilasryhmälle. Intensiivisen avohoidon tiimit muodostetaan sairaanhoitajista/toimintaterapeutista ja psykologeista. Jokaisen tiimin tukena on lääkäri. Muut mahdolliset sosiaalityön ja toimintaterapian palvelut tarjotaan potilaalle edelleen psykiatrian poliklinikalta myös intensiivisen avohoidon aikana.

Intensiivisen avohoidon toiminta on psykiatrian avohoitokäyntejä kuten muukin psykiatrian poliklinikan toiminta ja asiakkaalle maksutonta.

Toimintamuutos ei aiheuta tilamuutoksia tai korjaustarpeita. Tukipalvelujen tarve ja kustannukset vähenevät ateriakulujen osalta. Muilta osin muutos on kustannusneutraali.

Psykiatristen päiväsairaaloiden muuttamista psykiatrian poliklinikoiden intensiivisen avohoidon työryhmiksi on käsitelty henkilöstön kanssa yhteistoimintakokouksissa ja henkilöstötoimikunnassa. Jokaisen siirtyvän henkilön kanssa käydään tarvittaessa yhteistoimintamenettelyn mukainen kuuleminen.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

800012-62637

Alv.nro

F102012566

14.06.2016

Sotep/12

Päätösesityksellä on vaikutuksia psykiatristen potilaiden hoidon laatuun ja saatavuuteen. Päiväsairaaloimintaa kehittämällä parannetaan potilaiden hoitoon pääsyä ja hoidon jatkuvuutta. Toiminnan kehittämistä ja palvelun laatua seurataan erillisessä kehittämisryhmässä.

Esittelijä

va. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, vs. psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, sosiaali- ja terveyslautakunta

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

800012-62637

Alv.nro

FI02012566